

Briselē, 10.4.2019.
COM(2019) 195 final

ANNEX 6

PIELIKUMS

dokumentam

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPADOMEI,
PADOMEI, EIROPAS CENTRĀLAJAI BANKAI, EIROPAS EKONOMIKAS UN
SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI, REĢIONU KOMITEJAI UN EIROPAS
INVESTĪCIJU BANKAI**

**Apvienotās Karalistes bezlīguma izstāšanās no Savienības radīto seku mazināšana:
Savienības koordinētā pieeja
Datu aizsardzība:
koordinētā pieeja, ja Apvienotā Karaliste izstājas no Savienības bez vienošanās**

1. IEVADS

Apvienotā Karaliste 2017. gada 29. martā paziņoja par nodomu izstāties no Savienības. Komisija joprojām uzskata, ka labākais iznākums ir Apvienotās Karalistes sakārtota izstāšanās no Savienības, pamatojoties uz Izstāšanās līgumu, kam ir piekritusi Apvienotās Karalistes valdība un kas apstiprināts 2018. gada 25. novembra Eiropadomē (50. pants). Komisija turpina strādāt pie šā mērķa sasniegšanas. Tomēr divas dienas pirms Eiropadomes pagarinātā termiņa¹ – 2019. gada 12. aprīļa – ir ievērojami pieaugusi iespējamība, ka Apvienotās Karalistes izstāšanās no Savienības būs nesakārtota.

2. DATU NOSŪTĪŠANA UZ APVIENOTO KARALISTI, JA IZSTĀŠANĀS NOTIKS BEZ VIENOŠANĀS

Savienībai ir visaptverošs noteikumu kopums, kas reglamentē persondatu nosūtīšanu uz trešām valstīm, un, ja izstāšanās notiks bez vienošanās, datu nosūtīšana uz Apvienoto Karalisti tiks veikta uz šā pamata. Šie noteikumi jo īpaši ietver Vispārīgo datu aizsardzības regulu (VDAR)² un Tiesībaizsardzības direktīvu³. Šajā paziņojumā galvenā uzmanība ir pievērsta VDAR instrumentiem.

Kā norādīts Komisijas 2018. gada 13. novembra paziņojumā par gatavību Brexit, Komisija uzskata, ka esošie datu apmaiņas instrumenti ir pietiekami, lai apmierinātu neatliekamās vajadzības saistībā ar datu nosūtīšanu uz Apvienoto Karalisti, ja izstāšanās notiks bez vienošanās. Šie instrumenti jau tiek izmantoti datu nosūtīšanai uz visām pasaules valstīm, izņemot trīspadsmit trešās valstis vai teritorijas, uz kurām (daļēji) attiecas lēmums par aizsardzības līmeņa pietiekamību⁴. Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija šajā jomā nav pieņēmusi ārkārtas pasākumu un šobrīd neplāno pieņemt lēmumu par aizsardzības līmeņa pietiekamību attiecībā uz Apvienoto Karalisti.

VDAR V nodaļas noteikumos sniegts plašs instrumentu kopums datu nosūtīšanai uz trešām valstīm gan attiecībā uz privātām struktūrām, gan publiskām iestādēm. Piemēri ir šādi.

- **Līguma standartklauzulas.** Komisija ir apstiprinājusi trīs standartklauzulu kopumus, kurus uzņēmēji var tieši izmantot datu nosūtīšanā uz trešām valstīm. Šīs standartklauzulas atrodamas Komisijas tīmekļa vietnē⁵.

¹ Eiropadomes Lēmums (ES) 2019/476, kas pieņemts, vienojoties ar Apvienoto Karalisti (2019. gada 22. marts), ar ko pagarina laikposmu saskaņā ar LES 50. panta 3. punktu, OV L 80I, 22.3.2019., 1. lpp.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula), OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/680 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem vai izpildītu kriminālsodus, un par šādu datu brīvu apriti, ar ko atceļ Padomes Pamatlēmumu 2008/977/TI, OV L 119, 4.5.2016., 89. lpp.

⁴ Minētās valstis vai teritorijas ir šādas: Andora, Argentīna, Kanāda (tikai komercorganizācijas), Fēru Salas, Gērnsija, Izraēla, Menas Sala, Japāna, Džērsija, Jaunzēlande, Šveice, Urugvaja un Amerikas Savienotās Valstis (nepārsniedzot privātuma vairoga regulējumu).

⁵ https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/data-transfers-outside-eu/model-contracts-transfer-personal-data-third-countries_lv

- **Saistoši uzņēmuma noteikumi.** Juridiski saistoši datu aizsardzības noteikumi, kurus apstiprinājusi kompetenta datu aizsardzības iestāde un kurus var piemērot uzņēmumu grupā.
- **Rīcības kodeksi un sertifikācijas mehānismi.** Šie instrumenti var nodrošināt atbilstošas garantijas saistībā ar persondatu nosūtīšanu, ja tie ietver trešā valstī esošās organizācijas saistošas un tiesiski īstenojamas saistības, tostarp attiecībā uz personiskajām tiesībām.
- **Atkāpes,** proti, “likumisks pamatojums” datu nosūtīšanai, piemēram, piekrišana, līguma izpilde, juridisku prasību izpilde vai svarīgi sabiedrības interešu iemesli (sīkāku informāciju par atkāpēm skatīt 3. iedaļā).

Sīkākai informācijai lūdzam skatīt paziņojumu par gatavību *Brexit* datu aizsardzības jomā⁶ un informatīvo paziņojumu, ko izdevusi Eiropas Datu aizsardzības kolēģija (EDAK) par datu nosūtīšanu saskaņā ar VDAR, ja *Brexit* notiek bez vienošanās⁷.

3. ES DATU NOSŪTĪTĀJIEM (UZŅĒMUMIEM UN IESTĀDĒM) PRAKTISKI VEICAMIE PASĀKUMI, LAI NODROŠINĀTU NEPĀRTRAUKTU ATBILSTĪBU ES NOTEIKUMIEM

Datu nosūtītājiem būtu jāizmanto instrumenti, kurus tie uzskata par vispiemērotākajiem saistībā ar individuālo datu nosūtīšanu uz Apvienoto Karalisti.

Pirms datu nosūtīšanas uz Apvienoto Karalisti tām būtu:

1. jānosaka, kādas apstrādes darbības nozīmēs persondatu nosūtīšanu uz Apvienoto Karalisti;
2. jānosaka attiecīgajai situācijai piemērotais datu nosūtīšanas instruments;
3. jāievieš izvēlētais datu nosūtīšanas instruments, lai tas izstāšanās datumā būtu gatavs darboties;
4. iekšējā dokumentācijā jānorāda, ka notiks datu nosūtīšana uz Apvienoto Karalisti, un
5. vajadzības gadījumā attiecīgi jāatjaunina paziņojums par privātumu, lai informētu personas.

Datu nosūtīšana, pamatojoties uz atkāpēm

Attiecībā uz datu nosūtīšanu uz Apvienoto Karalisti, pamatojoties uz atkāpēm⁸, datu pārziņiem būtu jāzina, ka šīs atkāpes ir izņēmumi no noteikuma ieviest atbilstošas garantijas. Tāpēc tās ir jāinterpretē ierobežojoši un tās galvenokārt attiecas uz tādu apstrādes darbību veikšanu, kurām ir gadījuma raksturs un kuras neatkārtojas.

Šīs atkāpes cita starpā ietver šādus gadījumus:

⁶ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/data_protection_lv.pdf

⁷ https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/other/information-note-data-transfers-under-gdpr-event-no-deal-brexit_lv

⁸ Atbilstīgi VDAR 49. pantam.

- ja persona pēc tam, kad tai sniegta visa nepieciešamā informācija par riskiem, kas saistīti ar datu nosūtīšanu, ir nepārprotami piekritusi ierosinātajai datu nosūtīšanai;
- ja datu nosūtīšana ir nepieciešama, lai izpildītu vai noslēgtu līgumu starp personu un pārzini, vai tiek slēgts līgums personas interesēs;
- ja datu nosūtīšana ir vajadzīga sakarā ar svarīgiem sabiedrības interešu iemesliem. Piemērs datu nosūtīšanai sakarā ar svarīgiem sabiedrības interešu iemesliem var būt starptautiska datu apmaiņa starp dienestiem, kuri ir atbildīgi par sociālā nodrošinājuma jautājumiem⁹;
- ja datu nosūtīšana ir nepieciešama, lai apmierinātu organizācijas pārliecinošas leģitīmas intereses, par kurām nav svarīgākas personas intereses. Izmantojot šo atkāpi, organizācijai jānodrošina atbilstošas garantijas persondatu aizsardzībai.

Papildu norādījumi un paskaidrojumi attiecībā uz atkāpēm un to piemērošanu ir atrodamī Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas pamatnostādņēs par atkāpēm saskaņā ar 49. pantu¹⁰.

Instrumenti, kas pieejami tikai publiskajām iestādēm vai struktūrām

Dalībvalstu iestādes var izmantot arī juridiski nesaistošas administratīvas vienošanās, piemēram, saprašanās memorandus¹¹. Šādas administratīvas vienošanās pēc Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas atzinuma saņemšanas ir jāapstiprina kompetentajai valsts datu aizsardzības iestādei.

Saskaņā ar Tiesībaizsardzības direktīvas noteikumiem tiesībaizsardzības iestādes (piemēram, policija, prokurori) var nosūtīt persondatus Apvienotās Karalistes iestādēm, ja tās, izvērtējot visus apstākļus saistībā ar datu nosūtīšanu, secina, ka pastāv atbilstošas garantijas attiecībā uz datu aizsardzību¹². Eiropola regulā¹³ un Direktīvā par pasažieru datu reģistru¹⁴ ir iekļauti īpaši noteikumi par persondatu nosūtīšanu trešo valstu iestādēm attiecīgi no Eiropola un no dalībvalstu atbildīgajām iestādēm.

Datu nosūtīšana Apvienotajai Karalistei, ko veic uzņēmēji

Dalībvalstu un Apvienotās Karalistes uzņēmējiem vajadzētu būt labi informētiem par privātuzņēmumu rīcībā esošajiem instrumentiem datu nosūtīšanai uz trešām valstīm, jo

⁹ VDAR 112. apsvērums.

¹⁰ https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/nasoki/guidelines-22018-derogations-article-49-under-regulation-2016679_lv

¹¹ VDAR 46. panta 3. punkta b) apakšpunkts. Nesens šādas vienošanās piemērs, par kuru tika saņemts pozitīvs Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas (EDAK) atzinums, ir administratīvā vienošanās par persondatu nosūtīšanu starp Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) finanšu uzraudzības iestādēm un EEZ nepiederīgām finanšu uzraudzības iestādēm. Vienošanās ir pieejama EDAK tīmekļa vietnē: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/other/draft-administrative-arrangement-transfer-personal-data-between_lv

¹² Direktīvas (ES) 2016/680 37. panta 1. punkta b) apakšpunkts.

¹³ 25. pants Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2016/794 (2016. gada 11. maijs) par Eiropas Savienības Aģentūru tiesībaizsardzības sadarbībai (Eiropolu), OV L 135, 24.5.2016., 53. lpp.

¹⁴ 11. pants Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/681 (2016. gada 27. aprīlis) par pasažieru datu reģistru (PDR) datu izmantošanu teroristu nodarījumu un smagu noziegumu novēršanai, atklāšanai, izmeklēšanai un saukšanai pie atbildības par tiem, OV L 119, 4.5.2016., 132. lpp.

šie instrumenti jau tagad tiek izmantoti persondatu nosūtīšanai uz trešām valstīm. Informācija par šo datu nosūtīšanas instrumentu izmantošanu nesen tika sniegta ieinteresētajām personām arī saistībā ar jauno datu aizsardzības tiesību aktu stāšanos spēkā 2018. gada maijā. Tomēr dalībvalstis tiek mudinātas nodrošināt, lai uzņēmumi, kuri nepārzina datu nosūtīšanu uz trešām valstīm, piemēram, mazie un vidējie uzņēmumi, kuri iepriekš strādājuši tikai ar dalībvalstīm, būtu informēti par šiem instrumentiem.

Pastāvīgs atbalsts dalībvalstīm

Komisija un jo īpaši tās Tiesiskuma un patērētāju ģenerāldirektorāts sadarbojas ar ieinteresētajām personām un datu aizsardzības iestādēm, lai maksimāli izmantotu VDAR paredzētos datu nosūtīšanas instrumentus, un ir gatava atbalstīt dalībvalstis saistībā ar pieejamo instrumentu izmantošanu. Turklāt Komisija ir izveidojusi ieinteresēto personu ekspertu grupu, kurā ietilpst nozares, pilsoniskās sabiedrības un akadēmisko aprindu pārstāvji, lai palīdzētu VDAR piemērošanā. Ieinteresētās personas var arī vērsties pie savas valsts datu aizsardzības iestādēm, lai saņemtu konkrētāku informāciju par datu nosūtīšanas instrumentu izmantošanu.

4. PAPILDU INFORMĀCIJA

Publiskās iestādes un ieinteresētās personas var atrast papildu informāciju par Apvienotās Karalistes nesakārtotas izstāšanās ietekmi uz datu aizsardzību šādā Komisijas tīmekļa vietnē:

https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/preparedness-notice_lv